Sag 43/83

Hilda De Naeyer
mod
Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Stillingtagen til sagen ufornøden — opgørelse af sagens omkostninger«

Domstolens kendelse (Anden Afdeling) af 23. september 1987 3569

Sammendrag af kendelse

Retspleje — stillingtagen til sagen ufornøden — sagsomkostninger — opgørelse — godtgørelsespligtige udgifter

[Procesreglementet, art. 69, stk. 5, art. 73, litra b), og art. 76, stk. 5]

KENDELSE AFSAGT AF DOMSTOLEN (Anden Afdeling)
23. september 1987 *

I sag 43/83,

Hilda De Naeyer, Bruxelles, tidligere direktionssekretær i Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved advokat Jean-Noël Louis, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Blanche Moutrier, 16, avenue de la Porte-Neuve,

sagsøger,

* Processprog: Fransk.

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved John Forman, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse om at imødekomme sagsøgerens afskedsansøgning,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden T. F. O'Higgins, dommerne O. Due og K. Bahlmann,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: P. Heim

efter at have hørt generaladvokaten

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 17. marts 1983, har sagsøgeren anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse om at imødekomme den ansøgning om sagsøgerens afsked, som hun indgav den 29. november 1972.

2 Ved kendelser af 15. marts 1984 og 20. maj 1985 bevilgede Domstolen sagsøgeren fri proces, nærmere bestemt et beløb på 20 000 BFR til dækning af advokathonorar under skriftvekslingen, et beløb på 10 000 BFR til dækning af omkostningerne til konsultation af en læge som led i en bevisførelse, som Domstolen traf beslutning om, samt et beløb på 20 000 BFR til dækning af advokathonorar i forbindelse med den mundtlige forhandling.

3 I det offentlige retsmøde den 10. oktober 1985 traf Domstolen, efter at have hørt parterne for lukkede døre, beslutning om at afbryde den mundtlige forhandling for at give parterne lejlighed til at forlige sagen.

4 Ved skrivelser af henholdsvis 19. og 23. januar 1987 meddelte parterne Domstolen, at de den 18. juni 1986 havde indgået en aftale, hvis indhold kan sammenfattes således:

»Kommissionen forpligter sig til at betale sagsøgeren et beløb svarende til de forfaldne invalidepensionsydelser (2 656 832 BFR), som sagsøgeren ville have fået udbetalt, såfremt hun var blevet tilkendt invalidepension med virkning fra den 1. februar 1982 (artikel 1);

Kommissionen forpligter sig til at yde sagsøgeren invalidepension med virkning fra den 1. februar 1986 (artikel 2);

Kommissionen påtager sig at betale omkostningerne i sag 43/83, idet beløbet opgøres under rimelig hensyntagen til, at sagen er blevet forligt (artikel 3);

sagsøgeren frafalder sagen for Domstolen og giver afkald på at blive genansat i Kommissionen (artikel 4);

aftalen indgås under den udtrykkelige forudsætning, at sagsøgeren, således som det er blevet konstateret ved en undersøgelse foretaget af hende af nogle af hver af parterne udpegede læger, er fysisk og psykisk rask og fuldt bevidst om følgerne af sine dispositioner (artikel 5).«

5 Det er ubestridt, at Kommissionen ved at udbetale det i artikel 1 nævnte beløb og ved at tilkende sagsøgeren invalidepension i overensstemmelse med artikel 2 i det væsentlige har opfyldt sine forpligtelser efter aftalen. Sagsøgeren har dog endnu ikke hævet sagen, fordi Kommissionen ikke er villig til fuldt ud at betale det af sagsøgeren krævede beløb til dækning af advokathonorar, og idet sagsøgeren principielt afviser at bære udgifterne til dækning af honoraret til den læge, som blev udpeget af hende med henblik på den i aftalens artikel 5 nævnte lægeundersøgelse. Sagsøgeren anfører endvidere, at Kommissionen ikke har overgivet hende bilag og regnskaber vedrørende alle de beløb, der er blevet udbetalt i henhold til aftalen.

6 Ved skrivelse af 31. marts 1987 gjorde Domstolens justitssekretær på baggrund af den i mellemtiden skete udvikling i sagen parterne opmærksom på, at der, medmindre de modsatte sig dette, kunne afsiges kendelse om, at det er ufornødent at træffe afgørelse om sagens genstand, idet han samtidig opfordrede parterne til med henblik på en eventuel afgørelse af omkostningsspørgsmålet i medfør af procesreglementets artikel 69, stk. 5, at give meddelelse om størrelsen af de omkostningsbeløb (honorar til sagsøgerens advokat samt lægehonorar), som de fandt rimelige.

7 I deres svar af henholdsvis 3. og 30. april 1987 har parterne ikke bestridt, at genstanden for sag 43/83 efter indgåelsen af det frivillige forlig den 18. juni 1986 og den stedfundne opfyldelse af de væsentligste bestemmelser heri må anses for bortfaldet.

8 Det må herefter lægges til grund, at det er ufornødent at træffe afgørelse om sagens genstand.

Sagens omkostninger

9 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 5, er Domstolen frit stillet med hensyn til sin afgørelse om sagens omkostninger, når det er ufornødent at træffe afgørelse om sagens genstand.

10 Det bemærkes herved, at Kommissionen ved artikel 3 i den den 18. juni 1986 mellem parterne indgåede aftale udtrykkeligt har forpligtet sig til at bære de egentlige omkostninger i sag 43/83. Når henses til de foreliggende omstændigheder og retsforhandlingernes forløb, bør Kommissionen herefter dømmes til at betale samtlige sagens omkostninger.

11 Hvad angår spørgsmålet om honorar til den læge, som sagsøgeren udpegede med henblik på den lægeundersøgelse af hende, som blev foretaget med sigte på indgåelsen af aftalen af 18. juni 1986, bemærkes, at denne undersøgelse af parterne blev betragtet som en afgørende forudsætning for indgåelsen af aftalen, og at man ikke kan forestille sig, at en afslutning af sagen i den form, det er sket, ville have været mulig uden aftalen. Honoraret, hvis størrelse i øvrigt ikke anfægtes, må herefter ligeledes anses som en del af sagens omkostninger, som Kommissionen bør bære.

Fastsættelse af omkostningsbeløbet

12 I henhold til procesreglementets artikel 73, litra b), skal der ske godtgørelse af de nødvendige udgifter, som vedkommende part har afholdt med henblik på sagens behandling, herunder navnlig rejse- og opholdsudgifter og honorar til en befuldmægtiget, rådgiver eller advokat.

13 Det bemærkes, at der med hensyn til spørgsmålet om størrelsen af de udgifter, som skal godtgøres, i sagen kun er strid om størrelsen af sagsøgerens advokats honorar. Sagsøgeren er af den opfattelse, at det beløb, der skal godtgøres, bør fastsættes til 240 950 BFR, idet sagsøgeren i det væsentlige anfører, at hendes advokats timeforbrug i sagen har været i alt 65 timer, og at han har udført følgende arbejde: udfærdigelse og indgivelse af stævning, replik og et yderligere processkrift, fremmøde under den mundtlige forhandling, bistand i forbindelse med indgåelsen af aftalen af 18. juni 1986 samt indseende med Kommissionens opfyldelse af dens forpligtelser i henhold til aftalen. Kommissionen har heroverfor indskrænket sig til at anføre, at det krævede beløb langt overstiger de honorarer, den selv betaler i sager af tilsvarende omfang. Kommissionen har peget på et maksimumsbeløb på 150 000 BFR, fratrukket de beløb, som sagsøgeren måtte have modtaget i form af den fri proces, der blev bevilget hende.

14 Det bemærkes om dette spørgsmål, at Domstolen ved afgørelser om fastsættelse af omkostningsbeløb har et frit skøn med hensyn til vurderingen af de foreliggende omstændigheder, idet der herved navnlig bør tages hensyn til den pågældende sags genstand og art, den grad af vanskelighed, den har frembudt, omfanget af det arbejde for advokaten, som sagens behandling har kunnet give anledning til, samt den økonomiske interesse, som sagen har haft for parterne. I denne sag kan der endvidere ikke ses bort fra, dels at parterne selv i aftalen af 18. juni 1986 var enige om, at de omkostninger ved sagen, som Kommissionen ville bære, skulle »opgøres under rimelig hensyntagen til, at sagen er blevet forligt«, dels at sagsøgeren i form af den fri proces, der blev bevilget hende ved kendelse af 15. marts 1984, har opnået et fast beløb på 20 000 BFR til dækning af advokathonorar. Som det fremgår af sagen, har sagsøgeren derimod ikke anmodet om at få udbetalt det beløb, som hun ligeledes i form af fri proces fik tildelt ved den tidligere nævnte kendelse af 20. maj 1985.

15 De udgifter til advokathonorar, som bør godtgøres, vil herefter være at fastsætte til 220 000 BFR.

16 Når henses til, at Domstolen har bevilget sagsøgeren fri proces for et beløb på 30 000 BFR, bør sagsøgte i medfør af procesreglementets artikel 76, stk. 5, dømmes til at godtgøre Domstolen dette beløb.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

1) **Det er ufornødent at træffe afgørelse om sagens genstand.**

2) **Sagsøgte betaler sagens omkostninger, herunder honoraret til den læge, som sagsøgeren udpegede med henblik på den lægeundersøgelse af hende, som blev foretaget med sigte på indgåelsen af aftalen af 18. juni 1986 mellem parterne.**

3) **Sagsøgte godtgør sagsøgerens udgifter til advokathonorar med 220 000 BFR.**

4) **Sagsøgte godtgør Domstolen det beløb på 30 000 BFR, som sagsøgeren har fået tildelt i form af fri proces.**

Således bestemt i Luxembourg den 23. september 1987.

P. Heim
Justitssekretær

T. F. O'Higgins
Formand for Anden Afdeling